

Evropski pokret
Srbija

RADNA GRUPA: Pravosuđe, slobode i bezbednost

24. februar 2009. godine
Dom Narodne Skupštine Republike Srbije

Drugo zasedanje Radne grupe Pravosuđe, slobode i bezbednost Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji održano je 24. februara 2009. Godine u Domu Narodne skupštine Republike Srbije.

Okvirna tema drugog zasedanja bila je **Posledice ratifikacije SSP-a u sektoru bezbednosti**. Prvi uvodničar bio je gospodin Dražen Maravić, šef biroa za međunarodnu saradnju i evropske integracije Ministarstva unutrašnjih poslova i govorio je na temu “ **Vizna liberalizacija**”. U drugom delu zasedanja uvodničar je bila gospođica Sonja Stojanović, direktorka Centra za civilno-vojne odnose sa temom „**Reforma policije iz ugla nevladinog sektora**”. Poslednji deo zasedanja bio je posvećen **demokratskoj civilnoj kontroli sistema odbrane**. Uvodničar u ovu temu bila je Nataša Dragojlović, interni ekspert Evropskog pokreta u Srbiji i koordinator Radne grupe Pravosuđe, slobode i bezbednost.

PREPORUKE

➤ Vizna liberalizacija

Posledice ratifikacije SSP-a neće imati većeg uticaja na sektor bezbednosti. Sporazum sadrži samo načelne odredbe koje se tiču ovog sektora, ali se u narednom periodu očekuje konkretizacija posebnih uslova. Do sada je EU definisala 4 oblasti koje se ocenjuju i to : bezbednost dokumenta, organizovani kriminal i saradnja pravosudnih i drugih organa za sprovođenje zakona, granice i migracije i kao četvrtu oblast –zaštita prava i slobode građana EU u III državama. Sačinjen je pravac razvoja ovih kriterijuma i oformljene su tri ekspertske misije za monitoring ove četiri oblasti, koje će dati svoju ocenu ispunjenosti kriterijuma za dolazak Srbije na „Belu Šengen listu“.Tek kada stigne njihova pozitivna ocena, EK će moći da da pozitivnu ocenu. Posle toga, u idealnom scenariju, Savet ministara spoljnih poslova EU bi mogao da da preporuku EK da napiše amandman na uredbu 539/2001 koja je podelila zemlje na one koje su na pozitivnoj i one koje su na negativnoj šengenskoj listi. Zatim taj amandman prolazi kroz radnu grupu eksperata za vize, što će takođe zahtevati mesec dana, tako da bi negde u maju Komitet stalnih predstavnika EU (Koreper) mogao dati svoje zeleno svetlo. Tada se amandman prevodi na sve službene jezike EU i šalje u parlament. S obzirom na to da se Evropski parlament (EP) raspušta u maju zbog izbora, a konstituiše tek o oktobru, prolaz kroz EP bi mogao da bude zakazan tek za novembar. Konačno, na decembarskoj sednici Saveta ministara EU mogla bi biti doneta odluka o stupanju na snagu amandmana kojim se Srbije prebacuje s negativne na pozitivnu šengensku listu. Sledi objavljivanje u “Evropskom glasniku” i posle 20 dana od tog čina, vizna liberalizacija

Evropski pokret u Srbiji

Kralja Milana 31/II
11000 Beograd, Srbija
Tel: 011/ 3640-174
Fax:011/ 3640-202
office@emins.org
www.emins.org

PROJEKAT FINANSIRA EU
KROZ FOND ZA EVROPSKE INTEGRACIJE
KOJIM RUKOVODI DELEGACIJA EK U REPUBLICI SRBIJI,
A TEHNIČKI REALIZUJE PRESS NOW

Evropski pokret
Srbija

bi u februaru 2010. mogla da stupi na snagu.

- Dosadašnji rezultati Srbije po Izveštajima Evropske komisije pokazuju ograničeni napredak u reformama zbog problema u pogledu sprovođenja zakona i neadekvatnih podzakonskih akata ili njihovog nepostojanja. Kao najveći uspesi navode se sporazumi o viznom režimu i readmisiji i viznim olakšicama i dobijanje mape puta (smernica) za liberalizaciju viznog režima, kao i zakoni o azilu, o ličnoj karti, putnim ispravama, državljanstvu, zaštiti podataka o ličnosti, o strancima, zaštiti državne granice i o oduzimanju imovine proistekle iz krivičnih dela. U grupu uspeha ubrajaju se i strategije: integrisano upravljanje granicom i funkcionalne strategije borbe protiv trgovine ljudima, sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, kao i Konvencija o policijskoj saradnji u JIE i Sporazum o strateškoj saradnji između RS i Biroa evropske policije (EUROPOL). Pored svega toga nedostaju mnogi zakoni, podzakonski akti i njihovo sprovođenje, kao i sistemi (kriminalističko-obaveštajni sistemi-mapiranje kriminala i bolju operativnu saradnju sa drugim organima na prevenciji izvršenja krivičnih dela, vizni informacioni sistem-ključni za sprovođenje Šengenskog sporazuma, SIS 3 (šengenski informacioni sistem)) i sporazumi (EUROPOL (operativni sporazum), FRONTEKS, readmisija, saradnja u borbi protiv organizovanog kriminala).
- Radna grupa apeluje na Narodnu skupštinu da u zadatom roku usvoji set zakona neophodan za pozitivnu ocenu Evropske komisije i pozdravlja napore Kancelarije za evropske integracije da objavljivanjem podataka o stepenu ispunjenosti obaveza svih ministarstava, prema Nacionalnom planu za evropske integracije, izvrši dodatni pritisak na one državne organe koji ne ispunjavaju planirane obaveze i ne dostavljaju Narodnoj skupštini potrebne zakonske predloge i strategije.
- Radna grupa je stava da pozitivna ocena Evropske komisije ne može biti očekivana ukoliko se zakoni samo budu usvajali a ne obezbedi se adekvatan institucionalni mehanizam za njihovo efikasno sprovođenje, materijalni i ljudski resursi i odgovarajući kontrolni mehanizmi.
- Jedna od najčešćih zamerki Evropske komisije poslednjih godina u izveštajima odnosi se na lošu interresornu saradnju i nedostatak horizontalne koordinacije u poslovima vezanim za evropske integracije. U tom smislu Radna grupa je veoma pozitivno ocenila formiranje Koordinacionog tela Vlade za pravosuđe i unutrašnje poslove, koja se sastaje jednom mesečno, a jednom u tri meseca podnosi izveštaj o radu Vladi. Cilj formiranja ovog tela je unapređenje saradnje među državnim organima koji su nadležni za ovu oblast.
- Radna grupa se složila da su izazovi pred kojima će se naći Vlada u narednom periodu sledeći: izgradnja političkog konsenzusa i prioritizacija poslova vezanih za EU integracije, strategija reforme policije, strategija spoljne politike i izrada drugih specijalizovanih strategija usklađenih s politikama EU, programsko budžetiranje, uz nedostatak kapaciteta za koordinaciju, nestalnost profesionalnog kadra i depolitizaciju kao imperativ i preduslov svake uspešne društvene reforme, naročito u sektoru bezbednosti.
- 1/3 problema reforme policije odnosi se na nedostatak ljudskih resursa, upravljanje kadrovima i usvajanje principa dobre uprave. Reforma obrazovanja policije jeste jedan od strateških ciljeva MUP-a. Ukinuta je srednja škola unutrašnjih poslova i izvršena reforma Policijske akademije. U okviru ukupnog procesa reformi državne uprave potrebno je usmeriti posebnu pažnju i resurse na obrazovanje i profesionalne

Evropski pokret u Srbiji

Kralja Milana 31/II
11000 Beograd, Srbija
Tel: 011/ 3640-174
Fax: 011/ 3640-202
office@emins.org
www.emins.org

PROJEKAT FINANSIRA EU
KROZ FOND ZA EVROPSKE INTEGRACIJE
KOJIM RUKOVODI DELEGACIJA EK U REPUBLICI SRBIJI,
A TEHNIČKI REALIZUJE PRESS NOW

Evropski pokret
Srbija

kvalitete kadrova koji sprovode ZKP. Pozitivno je ocenjena reforma osnovne obuke, koja je demilitarizovana i upotpunjena sadržajima o ljudskim pravima i delovanju policije u zajednici.

- Izmena zakona o zaštiti podataka o ličnosti u smislu odredaba koje se tiču oblika nadzora od strane nezavisnog tela mora biti izvršena u duhu konvencija i protokola SE i EU. Ministarstvo pravde je izvestilo o nacrtu zakona koji nakon ekspertize u SE tj. Komitet TPD, koji vrši analizu svih akata iz ove oblasti, dobio pozitivno mišljenje. Manjkavosti na koje je ukazano od strane članova Radne grupe moguće je otkloniti Zakonom o klasifikaciji podataka.
- Savet za nacionalnu bezbednost je doneo zaključak kojim se nalaže Vladi da pristupi izradi Nacrta zakona o klasifikaciji podataka. Formirana je RG i nacrt se očekuje u martu ili početkom aprila, izvestila je predstavica Ministarstva pravde. Radna grupa je naglasila potrebu za donošenjem ovog zakona, kako iz spoljnopolitičkih (saradnja sa EU, NATO i u okviru PzM), tako i unutrašnjih razloga (utvrđivanje mere tajnosti za tranziciona društva).
- Mehanizam kontrole sektora bezbednosti od strane Parlamenta predstavlja ustavnu obavezu. Međutim, Odbor za odbranu i bezbednost Narodne skupštine ne koristi ustavna i zakonska ovlašćenja u punom kapacitetu, čime je dovedena u pitanje efektivna parlamentarna kontrola sektora bezbednosti. Odbor se veoma retko sastaje i uglavnom odobrava izveštaje nadležnih ministara i direktora agencija s tim što je objavljivanje ovih izveštaja ukinuto! Sa druge strane, predsednici odbora ne uspevaju da obezbede kvorum ili se pak pozvani ministri ne odazivaju pozivu da se pojave pred odborom. Poslednja sednica Odbora za odbranu i bezbednost posvećena odbrani održana je još 25. decembra 2008. Odbor od tada nije zasedao sa temom odbrane, a izveštaje su podneli direktori BIA, VBA i ministar unutrašnjih poslova. Radna grupa ukazuje na činjenicu da još uvek nije objavljen izveštaj o radu skupštinskih odbora za 2008. godinu.
- Nedovoljno ili gotovo uopšte se ne koriste mehanizmi poslaničkih pitanja, parlamentarne istrage ili parlamentarnog saslušanja. Redovno praćenje informacija i savremenih trendova u oblasti odbrane i bezbednosti, prihvatanje nezavisnih analiza i istraživanja, mogu doprineti poboljšanju zakonodavne i nadzorne funkcije odbora i parlamenta.
- Eksterna kontrola zatvora je imperativ u narednom periodu. Komunikacija zatvorenika sa spoljnim svetom, pružanje pravne pomoći, dostupnost zatvorskih psihijatrijskih bolnica i komunikacija sa Ombudsmanom treba da budu teme koje tretiraju kako Odbor za pravosuđe, tako i Odbor za bezbednost.
- U pogledu politike viza, azila i migracija u kontekstu pristupanja Srbije EU i vizne liberalizacije, koja podrazumeva i pitanja readmisije, naglašeni su brojni nedostaci kao što je pravna pomoć na granicama, nedostatak sistema besplatne pravne pomoći na aerodromima i mehanizama zaštite prava azilanata.
- Nedоследna primena zakona u oblasti borbe protiv organizovanog kriminala, sprečavanja sukoba interesa, kontrole javnih nabavki i dostupnosti informacija od javnog značaja pogubno deluje na dalju demokratizaciju Srbije, njen dalji ekonomski razvoj i perspektivu članstva u EU. Radna grupa još jednom apeluje da Vladu da obezbedi sve tehničke i materijalne uslove potrebne da poverenik za informacije od javnog značaja i revizor obavljaju svoju funkciju u punom kapacitetu. To bi bio pozitivan doprinos funkcionisanju postojećih institucionalnih mehanizama koji

Evropski pokret u Srbiji

Kralja Milana 31/II
11000 Beograd, Srbija
Tel: 011/ 3640-174
Fax: 011/ 3640-202
office@emins.org
www.emins.org

PROJEKAT FINANSIRA EU
KROZ FOND ZA EVROPSKE INTEGRACIJE
KOJIM RUKOVODI DELEGACIJA EK U REPUBLICI SRBIJI,
A TEHNIČKI REALIZUJE PRESS NOW

Evropski pokret
Srbija

- garantuju primenu zakona bez obzira na konstelaciju političkih snaga.
- U pogledu regionalne policijske saradnje postignuti su značajni pomaci: otvoren je dijalog sa svim državama regiona koje imaju vizni režim sa EU, inicirano zaključivanje Sporazuma o policijskoj saradnji, zakazana je regionalna konferencija o bezbednosti granica u JIE, zaključen je niz bilateralnih protokola i implementacionih protokola o saradnji graničnih policija. Uspostavljena je strateška saradnja sa FRONTEX-om i EUROPOL-om o i započete su pripreme za operativnu saradnju. Sastanci ministara unutrašnjih poslova bivše SFRJ predstavljaju autohtonu inicijativu i izraz svesti o tome da je regionalna saradnja neophodna u uspešnom obavljanju policijskih poslova. Ministri se sastaju svakih šest meseci i posvećeni su rešavanju trenutnih problema u operativnoj saradnji. Radna grupa pozdravlja sve navedene inicijative i ukazuje na neophodnost što hitnijeg sklapanja sporazuma o policijskoj saradnji sa Hrvatskom, BiH i Crnom Gorom. Radna grupa je takođe pozitivno ocenila planirano uvođenje policijskog oficira za vezu, čija je uloga unapređenje policijske saradnje, ubrzanje komunikacije i razmene informacija i fokusiranje na saradnju u konkretnim slučajevima. Ohrabrujemo napore Ministarstva pravde i MUP da se uspostavi što tešnija institucionalna saradnja sa EUROPOL i EUROJUST, kao i sa državama u regionu u cilju što efikasnije borbe protiv organizovanog kriminala i unapređenja rada policije u Srbiji. Pored toga apelujemo na Ministarstvo unutrašnjih poslova da unapredi komunikaciju sa javnošću i organizacijama civilnog društva, kako bi se reformski napori u okviru policije bolje razumeli i obezbedio neophodan društveni konsenzus o toku dalje reforme.
  - Radna grupa je još jednom podsetila na značaj reforme državne uprave kao osnove za sve druge reforme i ukazala na uslovljenost stepena bezbednosti kapacitetima državne uprave, kao i na značaj jačanja kapaciteta javnosti – naročito stručne. Odvijanje reforme u sektoru bezbednosti, ocena toga kako se ove reforme uklapaju u druge reforme u društvu i kako su pri tom zaštićena ljudska prava-treba da prati, nadgleda i ocenjuje građansko društvo, a ne samo Evropska komisija ili Savet Evrope. Radna grupa apeluje na državne organe da više pažnje posvete analizi i statistici i povećanju stepena međuresorne saradnje. Nedostajući kapaciteti državne uprave u okolnostima svetske ekonomske krize i potrebe smanjenja državne administracije, mogu se nadomestiti saradnjom sa akademskim ustanovama i NVO u smislu izrade analiza i ekspertiza kao neophodne podloge za izradu predloga praktične politike i njeno istinsko sprovođenje. Velika koncentracija odlučivanja na najvišem nivou u ministarstvima otežava komunikaciju i informisanje, čime se ometa inicijativa sa ekspertskog nivoa državne administracije.

Evropski pokret u Srbiji

Kralja Milana 31/II
11000 Beograd, Srbija
Tel: 011/ 3640-174
Fax:011/ 3640-202
office@emins.org
www.emins.org

PROJEKAT FINANSIRA EU
KROZ FOND ZA EVROPSKE INTEGRACIJE
KOJIM RUKOVODI DELEGACIJA EK U REPUBLICI SRBIJI,
A TEHNIČKI REALIZUJE PRESS NOW